

Pecete spirituală fără vârstă - Vasile Alecsandri

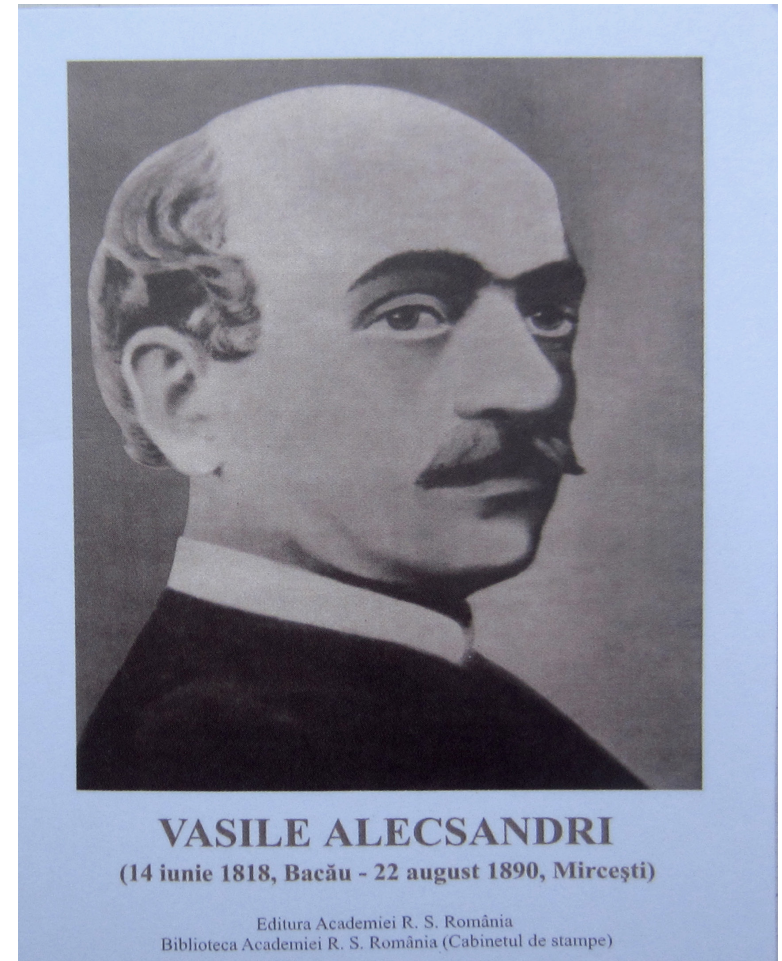
Apariție inexplicabilă?

Se știe că prezența unei personalități între locuitorii comuni ai unei așezări declanșează la un moment dat o serie de teorii dintre cele mai neobișnuite. Cu o sintagmă denotând calmul valorilor, cei vechi i-au spus „genius loci” și s-au eliberat de grija investigațiilor profunde. Când a intrat în atenția literaților, aceștia au dat frâu liber imaginației și au produs măcar o metaforă, dacă nu chiar creații de sine stătătoare. De pildă, la 14 septembrie 2019, în cuprinsul unui eveniment avându-l în centru pe George Bacovia, am avut ocazia să-i comunic cunoscutului dramaturg bucovineano-francez Matei Vișniec găselnița lui Gabriel Bacovia, fiul poetului: „A-ul și B-ul literaturii române s-au ivit în Bacău”. Invitatul nostru a prelungit ecuația cu semnul mirării: „Nu știu de ce au căzut doi meteoriți exact aici, la Bacău”, explicitând: „Sunt două tezaure, Bacovia și Alecsandri” (născuți în urbea de la confluența Bistriței cu Siretul la 4/17 sept. 1881, respectiv la 14 iun. 1818). Descrierea lirică a poetului romantic este antologică: *Ici, colo, cerul dispare sub mari insule de nori, / Scuturând din a lor poale lungi și răpizi meteori.*

2021 - un an Alecsandri?

Da și nu. Da, pentru că poetul și-a... ales drept zi de naștere 21 iulie 1821, dată pe care a susținut-o toată viața și a făcut-o publică în scris în „Suvenire din viața mea (Mircești, 1865)”: „Sunt născut în Bacău, la anul 1821, luna iuli[e], în timpul revoluției grecești ce a izbucnit mai întâi în Moldova[,] sub comanda prințului Ipsilanti. Țara fiind pe atunci în prada eteriștilor greci și a ienicerilor, părinții mei fură nevoiți a se adăposti în codri, cu copiii lor și cu câțiva servitori credincioși”. Informația a fost preluată de George Călinescu, în „Istoria literaturii române de la origini până în prezent”: „În privința datei nașterii lui V. Alecsandri, a fost discuție aprinsă și nu ne rămâne decât să acceptăm una, mai probabilă, aleasă chiar de poet, aceea de 21 iulie 1821” (ediția 1941, p. 253).

Nu, pentru că G. Călinescu nu a avut la îndemână informația fundamentală pe care a transmis-o peste doi ani directorul Arhivelor Statului Iași, Gheorghe Ungureanu. Acesta a publicat în 1943 articolul „Câteva date inedite despre familia și vieța poetului Vasile

Alecsandri” („Cetatea Moldovei”, Iași, anul IV, vol. IX, nr. 5, mai 1943), ca răspuns la întrebarea: „Când s-a născut poetul Vasile Alecsandri?” Până atunci - precizează arhivistul - „nu s-a putut stabili o dată precisă, în lipsa unui act de naștere”. Acesta a fost găsit de Gheorghe Ungureanu într-o „mapă Alecsandri”, „printre hârtiile răzlețe depuse spre păstrare la Arhivele Statului”:

„Mărturie de mitrică

Prin care se face știut duhovniceasca Decasterie a Mitropoliei Moldovii că după încredințarea ce s’au luat prin sprafcă, s’au aflat pentru dumnealui Vasile Alexandri că la anul 1818 luna Iunie 14 s’au născut în târgul Bacăului, din pravoslavnicii legiuirii săi părinți, dumnealui spatarul Vasile Alecsandri cu soția sa Elena născută Cozoni, căruia atunci prunc, lucrările sfântului botez în drept slăvitoarea noastră credință, după așezămînturile sfintei și marea biserică a răsăritului, i s’au săvârșit de preotul Ioan dela Biserica Precista din arătatul târg, la 22 a aceleiași luni Iunie, iar nași i-au fost moșul său, dumnealui Mihalachi Cozoni. Drept aceea, spre încredințarea nașterii și a botezului în pravoslavie a numelui Vasilie Alecsandri, fiind mai sus pomeniților săi părinți, i s’au dat această mitrică deasupra cu iscălitura Înalt Prea Sfințitului Mitropolit al Moldovii și cavaler I. I. Veniamin, iar gios adevărită cu punerea peceteii și cu iscăliturile cilenurilor acestii Dicasterii. 1835. Iulie 12, No. 333”.

În continuare, Gheorghe Ungureanu relatează: „Pe dosul acestei hârtii este scris de tatăl său:

«Vasilică este născut la 14 Iunie 1818 în târgul Bacăului, botezat în lege pravoslavnică de preotul Ioan dela biserica numită Precista din Bacău; iar nănaș i-au fost moșul său Mihalache Cozoni. Părinți: Spatarul Vasile Alecsandri, mama spătăreasa Elenco Alecsandri, născută Cozoni» și conchide: „Susținem data de 14 Iunie 1818, pe care ne-o arată acest act eliberat de Mitropolia Moldovii «după încredințarea ce s-au luat din sprafcă»”.

Copiile acestor două documente sunt expuse în fața Aulei „Vasile Alecsandri” (Corpul D al Universității „Vasile Alecsandri” din Bacău). Le-a dăruit urbei natale a poetului dr. Florin Cîntic, directorul Serviciului Județean al Arhivelor Naționale Iași. Faptul s-a petrecut la 14 iunie 2018, când s-a celebrat la Bacău bicentenarul nașterii scriitorului. Odată cu aceasta, în holul Facultății de Litere, a fost dezvelit de către acad. Eugen Simion bustul lui Vasile Alecsandri.

C.J.C.P.C.T. Bacău, de partea adevărului

Încă din anul 2020, în cuprinsul acțiunilor inițiate de Centrul Județean pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale Bacău (unele, în sistem online), am făcut precizarea că bicentenarul nașterii lui Vasile Alecsandri a fost marcat la 14 iunie 2018, dar că se pot organiza manifestări tematice și în 2021, ca de altfel în fiecare an. Întrucât există opinii diverse legate de locul ivirii pe lume a scriitorului (Bacău, Bârsănești, Luncani, Sănduleni, Târgu Ocna, Valea Budului, în județul Bacău, sau localități din Republica Moldova), am încurajat fenomenul intitulat *localism creator*, cu convingerea că orice inițiativă culturală este bine venită.

Conf. univ. dr. Ioan Dănilă
C.J.C.P.C.T. Bacău